

21.11.2022

[+ Share](#)

Шести национален иновационен форум „Наука, технологично развитие и иновации: политики за растеж и развитие през следващото десетилетие“

Изказване на г-н Флориан Фихтъл, Постоянен представител на **Световната банка** в България

Уважаеми г-н Премиер, г-н Шентов, Ваши превъзходителства, дами и господа,

За мен е голямо удоволствие да се присъединя към приветствените слова за откриването на Националния иновационен форум и да подчертая значението на иновациите – които могат да превърнат икономиката на България в икономика основана на знанието, да се повишат производителността и да се ускори постигането на жизнен стандарт присъщ на страна членка на ЕС.

Световната икономическа криза поставя нови предизвикателства пред иновациите, но и предоставя възможности за страните да излязат в по-добра позиция като създават, адаптират и прилагат модерни технологии, продукти и процеси. За да се възползваме от тези възможности, "рутинния бизнес" просто не е достатъчен! Държавните институции, бизнеса, гражданското общество, и физически лица, трябва да си сътрудничат и да бъдат отворени за нови идеи и нови начини за правене на бизнес.

Най-трудният въпрос е как да се постигне това? Как да се иновира, когато инвестициите в ключови сектори на икономиката са недостатъчни, когато броят на хората, които губят работата си се увеличава и когато фирмите изпитват трудности заради понижено търсене на вътрешния и международния пазар? Нещо повече, нека бъдем честни, промяната на статуквото и започването на институционални реформи обикновено среща ожесточена съпротива от групи, които могат да загубят от реформите, а бенефициенти са не изразяват толкова смело подкрепата си за същите тези реформи.

Иновацията е като растение, което се нуждае от постоянно внимание. Ако ми позволите да направя сравнение: растението се нуждае от благоприятна почвата, нуждае се от премахване на плевелите, и се нуждае от поливане.

Благодатната почва за иновациите е съществуването на образователна система, която дава на младежта на България специфични умения и помага на хората да създават, използват и разпространяват знания. Сингапур, Китай и Корея са добре известни примери, за бързото развитие на иновациите след значителни подобрения в качеството на образователни системи. Правителството има ключова роля в този процес, а именно да инвестират в подобряване на качеството на основното, средното и висшето образование; укрепване на управлението на структурите на образователните институции, както и развиване на умения у критична маса от хора с умения, които да създадат и развият нови и по-добри начини за правене на бизнес.

Като се имат предвид ограниченията на публичното финансиране в световен мащаб, правителствата ще трябва да инвестират по по-интелигентни и по-ефективен начин. Това важи и за частните фирми - светът няма да бъде същият след тази криза и частния сектор ще трябва да се приспособи и да осигури ресурси за подобряване на уменията на служителите, ако иска да запази конкурентното си предимство.

Инвестициите в подобряване на качеството на образованието отнемат време (и по-специално за основното образование), за да дадат плод, но липсата на грижи за тези инвестиции има вреден ефект в средносрочен и дългосрочен план по отношение на растежа и производителността. Освен това, специфичната демографската ситуация в България с бързото намаляване и застаряване на населението изисква допълнително внимание по отношение повишаване на уменията на населението във всички възрастови групи.

Научноизследователските организации са част от насърчаването на тепърва развиващата се среда за иновации. В миналото тези институции в България са били финансирани - до голяма степен - на не-конкурентна основа и университетските изследвания остават доста слабо развити в сравнение с други страни от ЕС. Това е част от причината за слабата връзка между научноизследователската и развойната дейност от една страна и индустрията от друга. Реформите за подобряване на управленските структури и ефективността на тези институции, които се обсъждат в момента, ще бъдат от решаващо значение за това повече фирми в бъдеще да се възползват от публично финансирани изследвания.

Иновациите, като едно растение, следва да бъдат освободени от плевелите, които задушават неговия растеж. Следователно, правителството ще трябва да продължи с премахването на бариерите за правене на бизнес в България. Това означава премахване на ненужни и обременяващи наредби и лицензи, с цел подобряване функционирането и управлението на публичната администрация, която да служи по-добре на бизнеса и населението и да се осигури надеждна среда за частния сектор. В момента няколко ресорни министерства и агенции, въвеждат нови подходи за повишаване на ефективността и прозрачността - в рамките на очакваните административни реформи тези усилия ще следва да се разширяват систематично.

Иновациите, както растението, се нуждаят от поливане, за да растат и да носят плодове. Това означава, осигуряване на финансиране и допълнителна подкрепа за иновационните проекти. Разходите за изследвания и развитие в частния сектор са значително ниски в България. Те възлизат на около 0,15% от БВП. Фондовете на ЕС дават добра възможност за увеличаване на финансирането на иновационните проекти. Усвояването на средствата от ЕС, обаче, остава ограничено от слабият капацитет, за избиране на проекти, за управление на поръчки, както и за следене на изпълнението. Тези ограничения трябва спешно да бъдат разгледани, ако България иска да се възползва напълно от членството си в ЕС и да ускори сливането. Ние сме готови да подкрепим правителствените институции и да засилим способността им да се възползват от тази възможност.

В заключение, позволете ми отново да подчертая, че правителството има ключова роля в подпомагането и насърчаването на иновациите в България. Тази роля трябва да се включи предоставяне на по-добро образование, по-ефективни изследвания и развитие, по-добро административно обслужване на фирми и физически лица, и по-малко обременяващи наредби. Реформите във всички тези ключови области вече са стартирани; и през годините е постигнат напредък, но има още какво да се направи. Правителството не може да се справи само, затова са необходими съвместни усилия от страна на частния сектор и гражданското общество (ЦИД и днешната среща е отличен пример). Уверен съм, че съвместните усилия ще доведат до положителни резултати. Международните и европейските партньори от своя страна, добавят стойност със своят опит и внедряване на добри практики от различни страни.

Отново бих искал да поздравя фондация «Приложни изследвания и комуникации» тяхното далновидно и дългогодишно подпомагане на програмата за иновации. Благодаря много.